

Maksuamet selgitab,
kuidas esitada tulu-deklaratsiooni ja mis on varasemate aastatega võrreldes muutunud. Lk 4

Linnamäe sigala
avab taas tapamaja. Lk 3

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

NELJAPÄEV, 9. VEEBRIAR 2017 | NR 17 (3962) | 1 EURO

Kai Tarmula
saab „Vale-ühenduse” eest autasu. Lk 4

● PINGELINE ETTELAULMINE

Noorte laulu- ja tantsupeo ettevalmistus käib täistuuridel

Suvisele noorte suurpeole pürgivad Läänemaa lauljad-tantsijad on liigijuhtide silme alt ühe korra läbi käinud, kuid kas nad kõik ka peole pääsevad, selgub mais.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Eile harjutas ligi 250 Läänemaa lastekooride lauljat terve pika päeva Haapsalu põhikooli saalis noorte laulupeo laule. Dirigendi ja peo lastekooride liigijuhi assistendi Toomas Volli juhtimisel lauldi ühiselt läbi kümme-kond peo repertuaaris olevat laulu ja lõpus näitas iga koor oma oskusi ka üksikult. Tegemist oli esimese eelprooviga.

Suvel peetava XII noorte laulu- ja tantsupeo eelproovid maakondades algasid jaanuari lõpus. Jaanuari viimasel laupäeval astusid liigijuhtide ette Läänemaa noorte rahvatantsurühmad, läinud nädalal oli esimene ettelaulmine poiste- ja mudilaskooridel ning eile ka lastekooridel.

Läänemaalt pürib suvisele noorte laulu- ja tantsupeole 39 tantsurühma, 22 koori, kaks orkestrit, viis võimlemisrühma ja kolm rahvamuusikaansamblit.

Peole pääsemiseks peavad nii tantsijad kui ka lauljad läbima kaks eelproovi, kus peo liigijuhid õpitu üle vaatavad ja omalt poolt näpunäiteid annavad. Teine ülevaatusete ring on märtsis-aprillis. Mais langetatakse otsus, millised kollektiivid suurele peole pääsevad.

Laulukaare all on ruumi

„Kohtade nappuse pärast ei pea lauljaist keegi kõrvale jääma. Kõik, kes laulud korralikult ära laulavad, pääsevad ka peole,” kinnitas lastekooride liigijuht Janne Fridolin. Ta lisas, et esimeses eelproovis kooridele veel hindeid ei panda.

Pärast kaht esimest harjutustundi hindas Toomas Voll Haapsalus kuulnud positiivselt. „Laulud on ära õpitud,” kinnitas ta. Volli sõnul ei ole lauljail noodist laulmisel eksimusi, küll aga in-

Lastekooride liigijuht Janne Fridolin ligi 250 Läänemaa lauljat juhendamas.

ARVO TARMULA

Läänemaalt noorte laulu- ja tantsupeole

Läänemaalt soovib noorte laulu- ja tantsupeole pääseda 62 kollektiivi. Tantsupeole tahab minna 35 rühma, kellest viis on võimelejad ja ülejäänud rahvatantsijad.

Laulupeole tahab 24 kollektiivi, kellest 22 on koorid ja 2 orkestrit: puhkpilli- ja noorte sümfooniaorkester
Pillipeole pääsust unistab 3 rahvamuusikaansamblit.

terpretatsioon. Ta lisas, et laulupeomeeskond on koostanud õpetajale ka töölehed, kuid ilmselt pole kõik jõudnud neid läbi töötada.

Lastekoorid esitavad suvisel peol hümniga koos 13 laulu. Üle Eesti lastekooride kuulanud Jan-

ne Fridolini sõnul tundub neist lastele keerulisem olevat „Koit”. „Võib ju arvata, et seda on laulupidudel nii palju lauldud, aga selle harmoonia pole lastele kõige lihtsam,” selgitas Fridolin.

Lastekooride lemmiklaul, mis on planeeritud ka lastekoorilau-

lude ploki kulminatsiooniks, on Fridolini hinnangul Eeva Talsi ja Aapo Ilvese „Maailm heliseb”.

Tantsijaist tehakse valik

Kui laulupeole pääsevad kõik, kes laulud selgeks õpivad, siis tantsurühmadest peab osa peolt kõrvale jääma. „Staadion lihtsalt ei mahuta kõiki tantsijaid,” ütles Läänemaa rahvakultuurijuht Marju Viitmaa.

Kõige tihedam on rebimine 1.–2. klassi rahvatantsurühmade hulgas. „Neid on nii meil maakonnas kui ka üle Eesti kõige rohkem,” selgitas Viitmaa. Seevastu neidude tantsurühmi on

igal pool vähe ja Läänemaalgi vaid üks.

Läänemaa rahvatantsijaile esimese eelproovi järel hinnangut andes ütles Viitmaa, et temal pole küll ühegi rühma pärast häbi. „Eks natuke tule lihvida, aga peoni on veel aega,” lisas ta.

„Läänemaa on tugeval, õigel kursil,” ütles 5.–6. klasside tantsurühmade liigijuhi assistent Kalev Järvela. „Pilt on päris tore. Ühtegi nõrka rühma silma ei jäänud, kõigil on lootust peole pääseda,” sõnas ta.

Järvela sõnul ei saa esimest eelproovi veel päris ülevaatusena nimetada, sest selle peamine ees-

märk on näha, kuidas rühmade laulmisel edeneb, aidata vigu parandada ja anda õpetajale võimalust küsida.

Vastavalt vanuserühmale tuleb tantsijail peoks selgeks õppida 2–5 tantsu, millele lisaks tantsivad kõik rühmad ka Ullo Toomi tantsu „Oige ja vasemba”.

Seatud tantsude kõrval esitab iga vanuserühm ka ühe pärimustantsu. „Näiteks 5.–6. klassidel on pärimustantsuks reinlender ja tantsijad peavad oma väljakunumbris suutma reinlenderiga pöörelda. Paarilisega koos pöörelemine on lastele päris keeruline,” selgitas Järvela.

Õiguskantsler kuulutas vallaametnike koondamishüvitised ebaseaduslikuks

Lääne-Nigula ühinemislepingusse kirjutatud ametnike lahkumispääremiads on vastuolus avaliku teenistuse seadusega, otsustas õiguskantsler Ülle Madise. Tõenäoliselt muudetakse nüüd seadust.

Õiguskantsleri poole pöördunud avaldaja juhtis tähelepanu Kullamaa, Lääne-Nigula, Martna, Noarootsi ja Nõva valla ühinemislepingu punktidele, mille järgi makstakse ühinemise tõttu koondatavatele lisapääremiads

kolm kuupalka kuni viieaastase teenistustaaži puhul ning kuus kuupalka üle viieaastase staaži puhul.

Õiguskantsler leidis, et avaldaja oli õigus ja suured pääremiads ei vasta avaliku teenistuse seadusele. „Pahatahtlikku käitumist siin ilmselt ei ole. Lääne-Nigulat menetles õiguskantsler seepärast, et selle kohta tehti avaldus. Säärased pääremiads on ka teistes ühinemislepingutes, keegi ei ole

lihtsalt märganud vastuolu seadusega,” ütles õiguskantsleri pressiesindaja Janek Luts.

Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus ütles, et pääremiads kirjutati ühinemislepingusse rahandusministeeriumi soovitusel. „Rahandusministeeriumi tõlgendus oli, et hüvitisi ei tohiks määrata ja pigem maksta pääremiads,” ütles ta.

Valitsus on ühinemislepingud juba heaks kiitnud. Asja

lahendamiseks on jäänud kaks võimalust: kas viia kõik ühinemislepingud seadusega kooskõlla või loob rahandusministeerium erinormi, mis lubaks sellist pääremiads.

„Soovime omavalitsusi ühinemisprotsessis igati toetada ja seetõttu kavandame kohaliku omavalitsuse korralduse seadusse lisada sätte, mis tekkinud probleemide lahendamiseks,” ütles riigihalduse minister Mihhail Korb Lääne Elule.

Korbi sõnul saavad omavalitsused sätte jõustumisel võimaluse oma töötajatele ühinemise tõttu koondamise korral maksta suuremat pääremiads, kui seda võimaldab praegu avaliku teenistuse seadus. „Omavalitsused saavad selle pääremiads katta ühinemistoetuseks eraldatud vahenditest,” ütles Korb.

Kullamaa volikogu liige Andres Kirsipuu protestis juba enne ühinemislepingu sõlmimist sel-

lesse kirjutatud ametnike lisakoondamistasu vastu. Volikogus jäi ta vähemusse, mistõttu ootab Kullamaa ametnikke kuni kuue kuu suurune koondamishüvitis. „Mille poolest erineb vallaametnik õpetajast või erafirma palgatöölisest?” ütles Kirsipuu eile Lääne Elule. „Miks peaks vallaametnik saama seadusega määratud suurema hüvitise?”

TARMO ÜUEMAA,
ANDRUS KARNAU

● JUHTKIRI

Alandav preemia

Õiguskantsler Ülle Madise otsustas, et vallaametnikele lubatud suured ühinemispreemiad on vastuolus avaliku teenistuse seadusega. Seisukoha ajendiks sai Põhja-Läänemaa valdade ühinemislepingusse kirjutatud punkt, mis lubab kõigile tööta jäävaile vallaametnikele, kel staaži üle viie aasta, lisakompensatsiooni kuue kuu ulatuses ja lühema staažiga ametnikele kolme kuu palka.

Kui õiguskantsleri seisukoht eile avalikuks sai, tegi see ainult heameelt. Raske on leida mõistlikku põhjendust, miks peaks maksma tööta jäävaile vallasekretäridele ja raamatupidajaile preemiaste sildi all heldemaid koondamistasusid, kui saaks lihtsurelik.

Parem oluks vaid see, kui seadusetuks oleks tunnistatud ka töö kaotavate omavalitsusjuhtide lisatasu. Haldusreformi ergutamiseks lubati neile poole aasta palga asemel terve aastapalk. Valitsus isegi ei varjanud, et tegemist oli vallavane mate äraostmisega. Et kui siiani on omavalitsuste ühendamise läinud vaevaliselt, siis niinimetatud kuldne käepigistus meelitab vallajuhi ühinemismeelseks ja edasine on juba formaalsus.

Säärane preemia või koondamistasu on erakordselt küüniline ja alandav.

Esiteks lähtub see eeldusest, et valdade ühinemise põhitakistus on vallaametnikud, kes ei hooli rahva tahtest ja hoiavad vaid kinni oma töökohast. Vähemalt Läänemaal on viimase paarikümne aasta ühinemised ja ühinemiskatsed näidanud, et vallavanemad on olnud ühinemise eestvedajad ja pidur on tõmmatud alles volikogus, mis omakorda on viidanud rahva tahte. Seega ei ole vaja vallajuhte ära osta.

Teine vastuargument on võrdse kohtlemise printsiip. Kui PKC koondas sadu tublisid tööinimesi, ei pakkunud riik neile lisatoetust, kuigi töötajail oli raske uut töökohta leida. Valla- või linnavalitsuses töötavad ju hea haridusega ning enast tõestanud inimesed, kes on tööturul kindlasti konkurentsivõimelised.

● TEISED LEHED

Ahto Lobjakas: Päts, Eesti riigi vaenlane

POSTIMEES. Konstantin Päts polnud mingi George Washington. Ta kuulub ühte ritta Franco, Salazari, Horthy ja Pilsudskiga. Pätsi kodune totalitaarne riigimudel ei erinenud oma suletuselt ja demokraatiavaenulikkuselt ajastu despootide praktikast.

Pätsi upitamine tühjendab Eesti riiklust sisust. Sisutühjendajad eksivad kolmes olulises asjas. Esiteks tõstavad nad riigi vormi ülemaks sisust. Riigi valitseja kõik kuriteod vabandaks nii välja riigi püsimine. Teiseks, kontinueet Pätsi kui esimese ja Kersti Kaljulaidi kui viienda presidendi vahel on tühi formaalsus. Praegune Eesti president ei saa ametivandest tulenevalt jätta hukka mõistmata Pätsi riigipöõret. Kolmandaks, ametit ei või samastada inimesega. Päts ei olnud 1934 legitiimne riigijuht ega tagasivaates ka legitiimne president.

Sentimentaalne minevikuigatsus, milles Päts on president ja Laidoner juhatab väge, sobib ehk vindsesse pidulauda, kooliromantikasse või nostalgilisse vanaduspõlve. Eesti riigi ülesanne on ehitada institutsioone, mis kaitseksid vabadusi ja demokraatiat, nii nagu seda suutsid omal ajal samade väljakutsete ees seisnud Soome ja Tšehhoslovakkia.

● LAUSELAEN

„Kuniks meil veel on Lihula.”

Lääne maavalitsuse kultuurinõunik **Kristi Erkmann** põhjusest, miks korraldab maavanem aastapäevavastuvõtu Lihulas. LE, 7. veebruar 2017

Reform tagab pensioonisüsteemi elujõulisuse

Kunagi varem pole Euroopa ajaloos olnud vanu inimesi noortest arvult rohkem. See tähendab, et meilgi tuleb läbi mõelda, kuidas muutuvais oludes hakkama saada.

Hooliv ja vastutustundlik riik mõtleb mitmesuguseid prognoose arvesse võttes ette, mis juhtub praeguse süsteemi jätkumisel kümne ja ka kahekümne aasta pärast. Üksnes nii saab tagada pensionistuste elujõulisuse ja ennetada paljude vanemaealiste langemist vaesuriski. Sellepärast ongi pensionireformi tegemine nüüd ja kohe vajalik.

Eesti pensionistüsteem koosneb kolmest sambast, millest kaks esimest moodustavad riikliku pensioni ja kolmas on erapension. Riikliku pensioni esimest sammast rahastatakse samal ajal töötavate inimeste sotsiaalmaksust, mistõttu on tähtis, kui palju on iga pensionäri kohta maksumaksjaid ja kui palju laekub maksu. Esimese samba vanaduspension koosneb Eestis kolmest osast: baasosast, mis on kõigil võrdne, staažiosast (koguti kuni 31.12.1998. a) ja 1999. aastast alates ka kindlustusosast, mis on seotud töötasuga.

Teise sambasse koguvad praegused töötajad oma pensioniks raha ette: inimene maksab palgast kaks protsenti pensionifondi ning riik lisab sellele töötaja palgalt arvestatava sotsiaalmaksu arvel neli protsenti. Kolmandasse sambasse sissemaksete tegemise ja nende suuruse otsustab inimene ise.

Ligi kolmveerandile Eesti tööelastest inimestest on praegune pensionistüsteem ebasoodne. Kuidas? Üle poole miljoni inimese teenis 2016. aasta andmeil alla keskmise palga. Maakonniti teame keskmistest palkadest, et kui mullu kolmandas kvartalis oli keskmine brutopalk Eestis 1119 eurot, siis Läänemaal oli see 944 eurot.

Kuna ka teine sammast sõltub palga suuruselt, kanduks palkade suur erinevus, sh Eesti eri piirkondade vahel, üle pensionitesse. Paljudele tähendaks see toe otsimist sotsiaalabist, mis pole õiglane aastakümneid kohusetundlikult tööd teinud

KAIA IVA
sotsiaalkaitse-
minister, IRL

inimeste suhtes ning lööb ka maksumaksja rahakoti pihta. Ühiskond vajab kõigi töötajate pingutust.

Näiteks kui praegu saab 40 aasta staažiga ja täiskoha, kuid miinimumpalgaga inimene pensioniks 29 protsenti keskmisest palgast, siis juba 2050. aastal saaks ta ilma pensionireformita kahe samba peale kokku pensioniks 21 protsenti riigi keskmisest palgast. Reformiga moodustab tema pension ka 2050. aastal 29 protsenti keskmisest palgast. Selline osakaal ei tohiks mingil juhul väheneda.

Seepärast on valitsus võtnud sihi muuta 2020. aastast riikliku vanaduspensionari arvestust. Pensioni suuruse määramiseks hakatakse pensioni esimeses sambas uuesti arvestama staažiga. Üleminekuperioodil ehk aastail 2020–2036 koguksid inimesed esimesse sambasse pensioniosakut, millest pool sõltub palgast ja pool töötatud aastaist. 2037. aastast arvestatakse vaid puhast staažiosakut, st üks töötatud aasta annab ühe kindlustusosaku palga suuruselt olenemata.

Seos palgaga säilib reformi järel teises sambas, mis oleks täiesti töötasu suuruselt ja makstud sotsiaalmaksust. Kuivõrd oli teise samba liitumine seni kohustuslik 1983. aastal ja hiljem sündinule, on kavas taasavada kogumispensioniga liitumine ka aastail 1970–1982 sündinule, et üleminekuperioodil oleks võimalik teise samba pensioni kogudes investeerida oma tulevikku.

Midagi ei muutu seega üleöö. Praeguste pensionikogujate esime-

● **Peale muudatuste pensioni esimese samba suuruse arvutamises on kavas ka 2027. aastast siduda pensioniiga keskmise oodatava elueaga.**

2016 oli tööstusele mõõdukalt edukas

Eesti tööstusettevõtted suutsid mullu taastuda 2015. aasta mõõnast ja toodangu kaks protsenti suurendada. Kasvu peamine eestvedaja on juba mitmendat aastat puidutööstus.

Püsihindades mõõdetuna kasvas tööstustoodang mullu kaks protsenti, jõudes sellega tagasi 2014. aasta tasemele – mäletatavasti oli 2015. aasta Eesti tööstuses üsnagi kesine.

2016. aasta edenes tööstuses aga tõusvas joones. Tugeva teise poolaasta taga oli suuresti tootmismahdade kiire kasv elektrienergia tootmises. 2015. aastal madalseisus olnud elektritootmine suurenes teisel poolaastal ligi kolmandiku. Eestit teiste Euroopa riikidega võrreldes paigutume tööstustoodangu kasvu poolest siiski pigem edetabeli teise poolde. Näiteks Lätis küündis tööstustoodangu kasv mullu 5 protsendi lähedale. Pikema perioodi vaates, alates 2010. aastast, on Eesti tööstustoodangu kasv olnud jällegi Euroopa kiireimaid.

Kaks protsenti suurenes mullu ka töötleva tööstuse toodang. 2015. aastaga sarnaselt andis suurima panuse kasvusse puidutarvete tootmine. Puidutööstust toetas ekspordi suurenemine Rootsi ja Hollandisse, kuid

MIHKEL NESTOR
SEB majandusana-
lüütik

märkimisväärne kasv on olnud ka Aasias, eelkõige Hiinas ja Lõuna-Koreas. Kui Rootsi müüdivad puittooted on suhteliselt suure lisandväärtusega – liimpuittooted, ukсед, aknad, valmismajad jms –, siis Hiinasse on ülatavalt tasunud viia töötlemata palke. Tõenäoliselt on selles oma osa Euroopa kaubavahetuse defitsiidil Hiinaga, mis muudab sinna suunduva transpordi väga soodsa. Nii nagu puidutööstuses nii kosus aasta jooksul ka paberi- ja tselluloositööstuse tootmismahd, mis annab küll väikesel osal kogu tööstustoodangust. Tööstusharu tulevikuplaane arvesse võttes tundub konkurents nii puidutööstuse tooraine kui ka tööjõu järele hoojustuvat. See peaks soosima ettevõtteid, kes suudavad toota puidust kalimat kaupa. Väärib märkimist, et kui puidutööstuses ületab loodud lisandväärtus töötaja kohta töötleva tööstuse keskmist suhteliselt napilt, siis paberi- ja tselluloositööstuses on tootlikkus suurem isegi IT-ettevõtete omast.

Peale puidutööstuse tuli suur panus tööstustoodangu kasvusse ka elektriseadmete tootmisest, mis suurenes aasta jooksul 14 protsenti. Kuigi üks

se samba pension jääb sõltuma nii staažiosast kui ka palgast, sest juba kogutud kindlustusosakuid ümber ei arvestata.

Peale muudatuste pensioni esimese samba suuruse arvutamises on kavas ka 2027. aastast siduda pensioniiga keskmise oodatava elueaga. Pooled Euroopa Liidu riigid on seda juba ühel või teisel moel teinud.

2015. aastal valmis Emori ja Praxise koostöös uuring Eesti vanemaealiste ja eakate toimetuleku kohta ning selgus, et tööd tegevaist vanemaealistest üle kolmveerandi kavatseb enda sõnul töötamist jätkata ka vanaduspensioniea saabudes. Ka praegu töötab veidi üle viiendiku Eesti pensioniealistest. Seega on elukestev õpe ja hoiakute muutumine vanemaealiste töötajate suhtes järjest olulisemad.

Kõik ei ole muidugi nii lihtne, sest tööturult lahku-takse ka enne pensioniea saabumist. Praegused pensionärid selgitavad seda kõige sagedamini terviseprobleemiga, aga ka raskustega uue töö leidmisel. Nii ongi riigil kõige tähtsam aidata inimestel püsida hea vormi ja tervise juures, nõustada uue töö leidmisel ning toetada vajadusel ümberõppel.

Edaspidi saab igaüks ise valida pensionile mineku ea, saada pensioni osaliselt, lasta oma pensioni maksmine peatada, näiteks tasuva töö leidmisel, ja sobival hetkel taas jätkata. Paindlikum pensionistüsteem arvestab nii inimeste sooviga pensionieas töötada kui ka võimalusega, et inimene soovib minna pensionile enne tähtaega. Milliste reeglite järgi täpselt see kõik toimima saab, hakkame nüüd sotsiaalpartneritega üheskoos eelnõuks vormima.

Eesti peab otsima viise pensionivaesuse vältimiseks. See on oleneb poliitilistest otsustest, mida ei saa enam edasi lükata, aga mis tuleb ellu viia piisavalt pika üleminekuperioodiga.

suurtootjaid teatas eelmise aasta jaanuaris tootmise lõpetamisest Eestis, näib mõnigi nende konkurent olevat kasutanud vabanevaid töökäsi tootmismahdade kasvatamiseks. Kui puidutööstuse toodang leiab kasutust ka kodumaal, siis elektriseadmed liiguvad peaaegu täies ulatuses Eestist välja. Peamised tooted on seejuures trafod, kaablid, elektrikilbid jms.

2016. aastal panustasid tööstuse kasvu ka mõned sellised harud, kellest seda esmapilgul oodata ei oskaks. Peaaegu kogu Eesti iseseisvusaaja taandarengus olnud tekstiilitööstuses kasvas tootmismahd mullu 13 protsenti. Ilmselt on tegu mõne ettevõtte eduka äritehingu kui laiema trendiga. Kahjuks ei ole tekstiilitööstuses suudetud suurendada toodangu lisandväärtust töötaja kohta.

Tööstustoodangu kasvu pidurdas 2016. aastal enim mäetööstus, kus vähenes tootmismahd 16 protsenti. Peamiselt põhjustasid seda põlevkivitööstuse raskused, kuid tugevasti vähenes ka turbakaevandamine. Aasta teises pooles asi küll paranes. Prognoositav impordinõudluse suurenemine peamistel sihtturgudel peaks 2017. aastal Eesti tööstustoodangu edasist kasvu soosima.

● LILLEPOE LISAÄRI

Postifirma ei suuda Lihulas asendustöötajad leida

Kui Lihula postkontor on kinni, ostetakse marke-ümbrikuid lillepoest.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Täna peaks taas avatama kuu algusest saadik suletud olnud Lihula linna postkontor.

„Postkontor on suletud, sest ainus postkontori klienditeenindaja on haige,” selgitas Omniva pressiesindaja Mattias Kaiv üle eile.

Post pakub mototeenust

Kui Lihulas on postkontor kinni, pääsevad piirkonna elanikud postiteenusele ligi Kõmsi ja Kirbla postipunkti kaudu.

„Kõiki postiteenuseid on võimalik ka kirjandaja kaudu tasuta koju tellida. Nii on kättesaadavad kõik samad teenused mis postkontoriski,” kinnitas Kaiv. „Pensioni viivad inimestele koju kirjandajad ning postikanne töötab tavapäraselt ja postkontorist sõltumatult.”

„Omniva nimetab seda mototeenuseks, kuid see ei asenda postkontori teenust,” pole Lihula vallavanem Varje Ojala-Toos postifirma selgitusega rahul.

Postkontori töötörke üle käiakse ka vallavalitsusele kurtmas ning vallavanemal ei jää muud üle, kui taas kirjutada postifirmale. „Tegime Omnivale kirja, juba kolmanda,” nentis Ojala-Toos. „Palusime, et postkontor oleks avatud ja kvaliteetne postiteenus meie elanikele tagatud ning piirkonna elanikud muudatustest õigel ajal informeeritud.”

Samalaadse pöördumise tegi vallavalitsus postifirma poole ka mullu. „Ka siis tegime ettepaneku leida lahendus. Nad tegelikult isegi ei vasta!” nentis vallavanem.

Postkontori seisak tekitas Lihula kandi elanike hulgas küll pahameelt, kuid hädatarvilikud asjatoimetused said siiski aetud. Konsumi müüjailt käidi uurimas, miks postkontor kinni on. „Täna on küsijaid vähem olnud, kaks või kolm inimest,” ütles Konsumi müüja ülele. „Soovitame, et mingi ostku marke-ümbrikuid lillepoest, lotopileteid saab tööstuskapadest.”

„Meilt saab osta nii marke, ümbrikuid kui ka postkaarte,” kinnitas postkontori veeres lillepoodi pidav Kirsti Mölder. Lillede kõrvalt on Mölder postmarke müüinud juba pikka aega. Ümb-

Postifirma saamatusest lõikab kasu Lihula postkontori veeres lillepoodi pidav Kirsti Mölder, kes müüb lillede kõrval ka marke-ümbrikuid. Äri läheb hästi, sest lillepood on kauem lahti kui postkontor.

URMAS LAURI

Postiteenus Lõuna-Läänemaal

Majandusministeeriumi määruse kohaselt peab vallas, mille elanike arv on rohkem kui 2500, olema vähemalt kaks postkontorit.

Lõuna-Läänemaal on Lihula postkontor ning postipunktid Kirblas, Kõmsil ja Virtsus.

Tulevases Läänemaa vallas on peale Lõuna-Läänemaa valdade postiasutuste ka postkontor Varblas ja postipunkt Koongas.

rikute-markide soovijaid leidub pidevalt, sest lillepood on postkontorist kauem lahti.

Kirja postitamiseks on Lihulas kaks postkasti, üks vallamaja juures, teine endise postimaja ees. Pakiautomaat on Konsumi ees. „Hea, et paigaldati pakiautomaat. See on väga mugav,” leidis vallavanem postiettevõttele ka kiidusõnu.

Postkontor säästurežiimil

Ega töötajad Lihulas postkontoris satu, sest see on lahti vaid tööpäeviti kella üheksast neljani.

Neli aastat tagasi, mil Lihula postkontor Konsumi majja kolis, oli üks uuendusi seegi, et postkontoris oli siis kaks töötajat, mis lubas kontorit pikemalt lahti hoida. Postkontor oli avatud isegi laupäeviti.

„Kui maal kannab postkontor tihtilugu kaupluse rolli, siis Lihula on ikkagi piirkonnakeskus, kus on esindatud kõik tüüpilised postiteenused ja inimesed kasutavad neid,” ütles toonane Haapsalu piirkondliku postkontori juhataja Liivi Ollino.

Praegu on kontoris taas vaid üks töötaja ning lahtiolekuaeg napp nagu muiste. Kontor on suletud ka siis, kui postitöötaja puhkab. Asendajat selleks ajaks ei palgata.

Vallavanema sõnul kohtuti Omnivaga ka ülemöödunud nädalal.

„Ütlesime, et meid ei rahulda, kui postitöötajale pole puhkuse või haigestumise ajaks asendajat,” meenutas

Ojala-Toos. Postifirma kinnitanud, et nemad tagavad teenused ka siis, kui postkontor on suletud. „See teenus ei rahulda meid, sellepärast tegimegi uue pöördumise.”

Vallavanem ei kavatse postiteenuste eest võitlemisel püssi nurka visata. „Sellega ei saa me küll nõus olla, kui Omniva ütleb, et nad ei suuda postkontori töötajale asendajat leida. See ei rahulda meie inimesi. Me pöördume edaspidi, teeme neljanda ja ka viienda pöördumise, kui vaja,” kinnitas vallavanem.

Viimati kutsus Lääne maavanem Neeme Suur Eesti Posti töötajad vaibale aasta tagasi. Toona ajendas maavanemat selleks Risti postipunkti sulgemine.

● LÜHIDALT

ARVO TARMULA

Linnavalitsus otsib Haapsalu turule konkursiga uut nägu

Haapsalu linnavalitsus otsib Haapsalu turule konkursi korras eskiisprojekti ja kui kõik plaanipäraselt läheb, võib turg juba suveks saada uue väljanägemise.

Haapsalu linnavalitsuse ehitus- ja planeerimisosakonna juhataja Aivar Seina (pildil) sõnul saab järgmise nädalani esitada hinnapakumusi eskiisprojekti koostamiseks. „Loodame, et pakkumusi ikka tuleb ja eks me sondeeri ka ise pinda,” ütles ta. Kahelt parima pakkumuse tegijalt oodatakse kahe nädala jooksul ideekavandit, sealt edasi läheks juba projekteerimiseks.

Seina sõnul on turg praegu üsna õnnetus seisukorras. „Seal nagu polegi midagi, turg peab uuenema,” sõnas ta.

Linnavalitsus näeb turuplatsil ette avamüügiala, kuhu saaks püstitada müügitelke ja teisaldatavaid laudu-pinke ning kus oleks koht parkivaile müügiautoidele. Samuti nähakse turuplatsil ette stationaarseid müügikioske. „Olema peaks ka puhkenurgake, kus saaks jalga puhata,” lisas Sein.

„Turuhoonet hange ei puuduta, see jääb esialgu nii, nagu on,” rääkis Sein. Küll aga tuleb eskiisi koostajail lahendada parkimisküsimus.

Kaire Reiljan

ARVO TARMULA

Põhikooli asukoha selgitab detailplaneering

Haapsalu linnavolikogu otsustas ühel häälel algatada detailplaneeringu, et leida Haapsalu põhikoolile parim asukoht.

„Detailplaneeringu eesmärk on kaaluda kaht varianti, kas Nikolai kooli asemele Lihula mnt 12 krun-dile või staadionile üjula ja kolledži otsa vahele, kus on korvpalliplats ja kaks tennisväljakut,” ütles Haapsalu aselinnapea Liina Pöld.

Kui esimese variandina kaalus linnavalitsus Nikolai kooli lammutamist ja selle asemele uue koolimaja ehitamist, siis järgmise lahendusena pakuti koolimaja ehitamist staadioni Lihula mnt pool-sesse serva. Planeeringu- ja kommunaalkomisjoni otsustas minna volikogu ette aga kahe võimaliku asukohaga.

„Ehitame koolimaja vähemalt 60 aastaks – tark ei torma ning parem kümme korda mõõta ja üks kord lõigata. Mõistlik oleks planeerida seda maa-ala koos, nii et Nikolai kooli krunt ka sisse läheks,” ütles Haapsalu volikogu planeeringu- ja kommunaalkomisjoni esimees Lauri Väli (pildil).

Põllu sõnul ootab linnavalitsus, et detailplaneeringus näidatakse mõlema variandi korral, kuhu tuleb koolimaja, kus on õueala, kus parkimine, kuidas lahendatakse võimalik koolimaja ja spordihoo-ne ühendamine.

Kui planeering valmis, läheb see avalikule arutelule. Koolimaja ehituse eel kuulutatakse välja ka arhitektuurikonkurss.

Kaire Reiljan

Linnamäe Peekon tahab tapamaja jälle tööle panna

TARMO ÕUEMAA
tarmo@le.ee

Linnamäe Peekon taotleb sigala keskkonnala muutmist nii, et saaks uuesti tööle panna tapamaja.

„Tapamaja suleti umbes kümme aastat tagasi ja tulevikus oleks kindlasti mõte see käivitada,” ütles Linnamäe Peekoni omanik Siim Saareväli (pildil). Kui palju see maksma läheb, ei osanud ta öelda.

Tapamaja tähendab suuremat veetarbimist. „Veevõttu soovime

Siim Saareväli.

ARVO TARMULA

suurendada varasemais lubades olnud tasemele. Võrreldes aegade, mil tapamaja töötas, ei ole vee tarbimine suurem,” lisas Saareväli. „Mõningane suurenenud veekulu tuleneb ka farmis rakendatud kõrgendatud bioohutusmeetmetest seoses sigade Aafrika katku ohuga.”

Kompleksloa muutmise teine põhjus on sigala katlamaja kütuseliigi vahetus. Kehtiva kompleksloa järgi kasutatakse katlamajas kergettõli. Uue loa põhjal tuleb kasutada kütuseks põlevkiviõli.

2013. aastal tuvastas OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus sigalale korralist seiret tehes, et sigalast tuleb ammoniaagisaastet lubatust rohkem.

„Ammoniaagi ühe tunni keskmine piirväärtus on 200 ug/m³. Seire tulemused olid 320, 351 ja 21 ug/m³,” ütles keskkonnaametnik Kristiina Tiits. Ületamine oli kinnistutel, kus ei paikne elanikke.

Ammoniaagiheite vähendamiseks on uues loas tingimus, et vedelsõnnikuhooldad tuleb katta ujukkattega. Tegelikult on Lin-

namäe Peekoni tootmisterritooriumi mõõtmise ajaga võrreldes suurenenud ja vedelsõnnikuhooldad kaetud kergkruusaga, nii et saasteaine kogus õhus on juba niigi normi piires, täpsustas Tiits.

Linnamäe Peekoni sigalas on praegu umbes 7000 siga ja 500 hektarit maad ümber farmi. Sigala laiendamise plaane omanik praegu ei pea. „Perspektiiv on raske aeg üle elada,” ütles Saareväli.

Saareväli ostis sigala mõõdunud kevadel Atrialt.

Haapsalu valis aastapreemia saajad

Haapsalu linn kuulutas välja aasta sotsiaal-, haridus-, kultuuri-, noorsootöö- ja sporditegijad. Haapsalu aasta õpetajaks sai Viive Marleen, kultuuritegijaks Kai Tarmula, sotsiaaltöö tegijaks Krista Levina ja noorsootöö tegijaks Katrin Nuuter. Üldse saab linnavalitsuselt 250 eurot preemiat 12 inimest ja kollektiivi.

„Möödunud aastal kuulutasime välja ettepanekute vooru, kuhu võisid kõik esitada kandidaate,” ütles Haapsalu aselinnapea Liina Põld. „Kandidaate oli päris palju.”

Edasi valisid Haapsalu linna kultuuri- ja hariduskomisjon, spordikomisjon, sotsiaalkomisjon ja noorsootöö komisjon välja oma valdkonna tublimad.

Preemiasaajad

- **Aasta õpetaja 2016** – Viive Marleen
- **Aasta lasteaiaõpetaja 2016** – Lea Vooremaa
- **Aasta lasteaiaõpetaja 2016** – Liivi Veske
- **Haapsalu hariduselu edendaja 2016** – Tiiu Randmann-Mihkla, Tiina Brock ja Mairi Grossfeldt
- **Haapsalu kultuuritegija 2016** – Kai Tarmula
- **Haapsalu kultuurielu edendaja 2016** – Ulrika Grauberg
- **Haapsalu säravaim kultuurisündmus 2016** – Läänemaa ühisgümnaasiumi muusikal „Valeühendus”
- **Haapsalu aasta noorsootöö tegija 2016** – Katrin Nuuter
- **Aasta noor 2016** – Andree Prees
- **Haapsalu aasta noorsootöö koostöö 2016** – laste kultuurifestival „Lapsepõlvemaagia”
- **Haapsalu aasta sotsiaaltöö tegija 2016** – Krista Levina
- **Haapsalu aasta sotsiaalvaldkonna edendaja 2016** – Peeter Alekand
- **Parimad sportlikud saavutused** – vehklemisklubi En Garde õpilased Kristina Kuusk, Sten Priinits, Katrina Lehis, Nelli Paju ning treenerid Helen Nelis-Naukas ja Peeter Nelis; treener ja lauatenisist Heikki Sool; maletaja Ottomar Ladv ja tema treener Kaido Külaots

Lavastaja Kai Tarmula koolimuusikali „Valeühendus” proovis.

Aasta õpetaja tiitlile oli viis kandidaati, aasta lasteaiaõpetajaks kuus, Haapsalu hariduselu edendajaks viis, Haapsalu kultuuritegijaks neli, kultuurielu edendajaks üheksa, säravaimaks kultuurisündmuseks neli, Haapsalu aasta noorsootöö tegijaks viis, aasta nooreks neli, aasta noorsootöö koostöö preemiale kaks, aasta sotsiaaltöö tegijaks kolm ja sotsiaalvaldkonna edendajaks kolm kandidaati.

Tunnustamise eesmärk on esile tõsta 2016. aastal valdkonda edendanud inimesi ja organisatsioone, silmapaistvamaid ja olulisemaid algatusi ning saavutusi.

Aukirjad antakse üle Haapsalu linnavolikogu esimehe ja linna- pea pidulikul vastuvõtul 23. veebruaril. **TARMO ÕUEMAA**

• NÕUANNE

Auto- ja huvikooli kuludelt ei saa enam tulumaksu tagasi

2016. aasta tulude deklareerimise peamised muudatused puudutavad koolituskulusid ja üüritulu.

KRISTIIINA ASE

maksuameti Haapsalu büroojuht

Enam ei ole võimalik maksustavast tulust maha arvata mootorratta ja -sõiduki (A- ja B-kategooria) juhilubade koolituskulusid. Samuti ei saa maha arvata 2016. aasta 1. jaanuari seisuga 18 aasta vanuste ja vanemate inimeste huvihariduse kulusid. Sellist koolitusteenust pakuvad ettevõtted seda infot inimese eeltäidetud deklaratsioonil enam ei esita.

Teine muudatus puudutab üüritulude deklareerimist. Kui siiani maksustati tulumaksuga kogu üüritulu poolt deklareeritud üüritulu, siis nüüd maksustatakse sellest vaid 80 protsenti. Selleks ei pea esitama kuldokumente, mahaarvamise teeb maksu- ja tolliamet üüritulu deklareerimisel tuludeklaratsiooni alusel.

Eluruumi üüritulu 20protsendilist tulumaksuvabastust rakendatakse üksnes elamu või korteri üürimisel üürilepinguga, teistele rendi- ja üürituludele see ei laiene. Tuludeklaratsioonis tuleb näidata kogu aasta üürisumma, üüritulu hulka ei loeta tasutud kommunaal maksu.

Möödunud aasta maksuvaba tulu oli 170 eurot kuus ehk 2040 eurot aastas ja täiendav maksuvaba tulu pensioni korral oli 225 eurot kuus ehk 2700 eurot.

Eluasemelaenu intresside, koolituse ja annetuste täiendav maksuvaba tulu on väiksem kui varem ehk 1920 euro asemel saab mahaarvamisi teha 1200 eurot. Kui annetuse korral rakendati varem piirangut lisaks kuni 5 protsenti tuludest, siis nüüd piirangut ei ole.

Tuludeklaratsiooni tähtsad kuupäevad

15. veebruar – algab tuludeklaratsiooni esitamine e-maksuameti/e-tollis ja teenindusbürood hakkavad väljastama eeltäidetud tuludeklaratsioon paberikandjal

28. veebruar – algab tulumaksu tagastamine e-maksuameti/e-tollis deklaratsiooni esitanud klientidele

31. märts – tuludeklaratsiooni esitamise tähtpäev

20. märts – algab tulumaksu tagastamine deklaratsiooni paberikandjal esitanud klientidele

3. juuli – juurdemaksamise kuuluva tulumaksu tasumise ja enam-makstud tulumaksu tagastamise tähtpäev

2. oktoober – juurdemaksamise kuuluva tulumaksu tasumise ja enam-makstud tulumaksu tagastamise tähtpäev, kui deklareeritakse ettevõtlustulu, kasu vara võõrandamisest või välisriigis saadud tulu; FIEde deklaratsiooni alusel juurdemaksamise kuuluva sotsiaalmaksu tasumise tähtpäev

Tuludeklaratsioonis on juba terve hulk eeltäidetud andmeid, näiteks isikuandmed, info töötasu ja kinnipeetud maksude kohta, pension, haigusraha, tasutud koolituskulud jms.

Eluasemelaenu intresside andmed saab deklaratsioonile edastada oma internetipangast, esimest korda deklareerijail tuleb esitada ka lisadokumendid, mida saab teha kohe pärast deklaratsiooni kinnitamist sealsamas e-maksuameti/e-tollis oleva lingi kaudu.

Vara müük maksu all

Eeltäidetud ei ole välisriigist saadud tulu, andmed vara (sh metsamaterjali) võõrandamise kohta ega ettevõtlustulude kohta esitatav vorm E. Need andmed tuleb ise deklaratsioonile lisada.

Oma tuludeklaratsiooni eeltäidetud andmeid saab e-maksuameti/e-tollis üle vaadata 8.–10. veebruarini. Kui sealt on mõned andmed puudu või erinevad need teadaolevast, tuleb inimesel andmete esitajaga ühendust võtta ja paluda need parandada.

Soovi korral võivad abikaasad esitada ühise tuludeklaratsiooni. Selleks tuleb mõlemal abikaasal teha oma tuludeklaratsioon.

nile märke, et ta soovib esitada ühist deklaratsiooni.

Ühisdeklaratsiooni võivad esitada isikud, kes olid maksustamisperioodi viimasel päeval, s.o 31.12.2016 abielus. Kui üks abikaasast suri maksustamisperioodil või pärast maksustamisperioodi, kuid enne tuludeklaratsiooni esitamist, võib leses- tunud abikaasa samuti esitada ühisdeklaratsiooni. Selliseid deklaratsioone saab esitada üksnes paberikandjal.

Enam-makstud tulumaksu tagastamine deklaratsioonis näidatud pangakontole. Kui deklaratsioonis esitatud andmed vajavad lisakontrolli või on vaja esitada lisadokumente, võtame inimesega enne tulumaksu tagastamist ühendust. Tulumaksu saame tagastada ainult juhul, kui maksustamisperioodil on tulumaksu tasutud.

Kui deklareeritud andmete alusel tuleb tulumaksu juurde maksta, saadab maksu- ja tolliamet maksuteate, mis

on inimesele kättesaadav e-maksuameti/e-tollis.

Kes peavad esitama?

Tuludeklaratsiooni peavad esitama kõik füüsilisest isikust ettevõtjad, ka need, kes ei ole 2016. a ettevõtlusest tulu saanud; isikud, kes on saanud kasu vara (väärtpaberid, kinnisasjad) võõrandamisest; isikud, kes on müünud metsamaterjali või raieõigust; isikud, kes on saanud üüri- või renditulu; isikud, kes on saanud tulu välismaalt. Deklareerida tuleb nii Eestis maksustatav kui ka mittemaksustatav välisriigist saadud palgatulu, pension ja dividendid.

• Oma tuludeklaratsiooni eeltäidetud andmeid saab e-maksuameti/e-tollis üle vaadata 8.–10. veebruarini.

Kui tulude deklareerimise kohustust ei ole, aga soovitakse kasutada mõnd maksusoodustust (maksuvaba lisatulu, kui on kaks või enam kuni 17aastast last; on tasutud koolituskulusid, eluasemelaenu intresse, kogumispensioni III samba makseid; tehtud kingitusi või annetusi tulumaksusoodustuse-

ga MTÜde, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja kantud isikutel), tuleb tuludeklaratsioon esitada.

Tuludeklaratsioon tuleb esitada ka kõigil neil, kes soovivad taotleda sel aastal esimest korda makstavat madalapalgaliste töötajate toetust. See tähendab, et sel aastal makstav madalapalgalise töötaja tulumaksu tagasimakse võib puudutada ka neid mullu vähemalt kuus kuud täiskohaga töötanud ja alla 7817 euro tulu saanud inimesi, kes tavaliselt tuludeklaratsiooni esitama ei ole pidanud.

Madalapalgalise tagasimakse saamise eelduseks on tuludeklaratsiooni esitamine ja seejärel saab see inimene, kellel tagasimakseks õigus, teha taotluse e-maksuameti/e-tollis. See tõttu palume kindlasti vaadata esmalt e-maksuameti/e-tollis, kas täidate toetuse saamise tingimused (välja arvatud tulu). Kui tingimused on täidetud ja arvutuste järgi jääb aastane tulu alla 7817 euro, saab inimene e-maksuameti/e-tollis tuludeklaratsiooni esitamise järel kohe taotleda ka madalapalgalise tulumaksutagastust.

Kindlasti on siinkohal oluline meele pidada, et kuna toetus suurendab inimese sissetulekut, võetakse seda arvesse talle toimetulekutoetuse määramisel.

Nõu saab infotelefonilt 880 0811. Maksu- ja tolliameti Haapsalu teenindusbüroo asub aadressil Jaama 17 ning teenindusaeg on E-N 8.30–16.30, R 8.30–15.30.

Teenindusbüroo on suletud iga kuu viimasel reedel.

● LUGEDES LUULETUSI

Etluskonkursi võitjad sõidavad Kuressaarde

Ernst Enno nimeline etluskonkurss peeti tavapäraselt lasteraamatukogus, aga täiesti tavatul ajal – märtsikuu asemel juba 6. veebruaril.

KRISTA KUMBERG
raamatukoguhoidja

Üleriigiline etluskonkurss on tänavu veebruaris ja kolme vanuseastme (välja arvatud 1.–3. klassi parim) *grand prix* võitjad sõidavad sinna Lääne maakonda esindama. Tavapärasest erinev oli ka püstitatud ülesanne – lugeda luuletus ja proosapala, mõlemad vabal valikul.

Endiselt teeb rõõmu arvukas osavõtt ja et maakonna koolid on aktiivsed oma lapsi võistlustule saatma. Mõistetav, et Haapsalu koolidel on see lihtne, „kaugemalt nurga meestel” aga seotud korraldusliku poole ja kulu-
tustega. Seda hinnatavam on osalemine.

Lapsi tuli kokku üheksakümne kandis, samuti saatjad-kuulajad. Lasteraamatukogu saali mahutavus pandi proovile, aga seegi teeb meele rõõmsaks. Teiste võistlejate kuulamine on nii esinejale kui ka tema juhendajale koolituse eest.

Žüriile tähendas arvukas osalemine täistööpäeva. Etlejaid hindasid lavastaja ja Saueaugu teatritalu peremees Margus Kasterpalu, kunstitudeng ja kooliajal ise etluskonkursside tules olnud Eva-Maria Brock ning alakirjutanu. Esile oleks soovinud tõsta märksa rohkem lapsi, kui neid lõpuks laureaate nimistusse mahtus.

Mõnd isiklikku eredat hetke on soov jagada. Kristjan Vällmann paistis silma nii kaasaelava kuulaja kui ka kaasahaarava jutustajana. Oskar Lutsu luuletus „Elu” sai tema esituses erilise tähenduse. Lood Lutsu proviisoripäevadest esitas poiss mõnusa ja muhelemisi.

Lutsu loomingut kandis ette ka Risti põhikooli poiss Remi Lahe. Ta luges õpetliku luuletuse „Suitsetas” ja esitas bravuurikalt paha peale pööranud poiste dialoogi. Vastukaaluks sai Tammsaare „Ööbik ja lilled”, mis võimaldas näidata etleja lüürlist poolt.

Reena Roosi tekstivalik moodustas terviku. Nii Ristikivi kui ka Remarque'i loomingust valis ta sõja teema.

Rangelt võttes sai meeste tekst selle neu interpretatsioonis empaatilisel valus ja kirjliku värvingu. Imetlusväärselt ladus esitus, meeleolu tõusud ja langused haarasid kaasa ja

10.–12. klassi etluskonkursi parimad: (vasakult) Hanah Lahe, Caryna Bogdanov, Kristina Zubkova ja Karl-Christoph Rebane.

2 × ERAKOGU

Orm Robert Rammul.

aeg läks meelest. Oli vaid siin ja praegu.

Carl-Christoph Rebase esitatud palast tuli välja, et pildil kujutatut ja pildi tähendus võivad olla kaks väga erinevat asja ning tagamõtteta tehtud tegu võib kaasa tuua ootamatud tagajärjed.

Kõige suurem võitja oli kõige pisem. Jako Joonatan Tereping saavutas võidu eeskätt iseenda üle, kui surus närveerimise tagaplaanile ja viis Ellen Niidu Krõlli rannasviibimise loo sära ja võiduka lõpuni. Orm Robert Rammul evib loomulikku esinemissarmi. Teda sooviks näha ka järgmiste aastate konkursidel, nagu mitmeid teisi nooremast vanuseastmest. Enno etluskonkursi jätkuv populaarsus annab selleks võimaluse.

Ernst Enno etluskonkursi parimad 2017

1.–3. klass

Grand prix

- Ruuben Jaanisk, Risti põhikooli 2. klass

Laureaadid ja silmapaistvad esinejad

- Jako Joonatan Tereping, Palivere põhikooli 1. klass
- Betti Kaljuvere, Haapsalu põhikooli 1. klass
- Rasmus Ulm, Ridala põhikooli 2. klass
- Annabel Lauri, Uuemõisa lasteaed-alkkooli 2. klass
- Kata Karlis, Haapsalu põhikooli 2. klass
- Ruth Bachman, Taebla gümnaasiumi 3. klass
- Gloria Luise Eberle, Haapsalu põhikooli 3. klass
- Mia Saluäär, Haapsalu põhikooli 3. klass

4.–6. klass

Grand prix

- Carl Marten Aru, Taebla gümnaasiumi 6. klass

Laureaadid

- Orm Robert Rammul, Vormsi põhikooli 4. klass

- Hugo Juurik, Haapsalu põhikooli 5. klass

- Trevor Uustalu, Haapsalu linna alkooli 5. klass

- Jakob Valdma, Haapsalu linna alkooli 6. klass

- Kerstin Põldmaa, Haapsalu linna alkooli 6. klass

7.–9. klass

Grand prix

- Reena Roos, Oru kooli 9. klass

Laureaadid

- Mattias Metsalu, Haapsalu põhikooli 8. klass
- Katarina Sits, Haapsalu põhikooli 8. klass
- Kristjan Vällmann, Haapsalu Viigi kooli 7. klass

10.–12. klass

Grand prix

- Hanah Lahe, Läänemaa ühisgümnaasiumi 11. klass

Laureaadid

- Kristina Zubkova, LÜG 10. klass
- Caryna Bogdanov, LÜG 12. klass
- Karl-Christoph Rebane, LÜG 12. klass

Loomaarsti märkmed

85. osa

ANN MARI
ANUPÕLD
Piirsalu
loomaarst

Alaska karm ilu

Kui inimesed mõtlevad eksootilistele reisisihtidele, kerkivad esimese asjana silme ette palmid, džungel või stepp koos tingimata sinna juurde kuuluva lõomava päikese ja kõrge temperatuuriga. On aga neidki inimesi, keda tõmbab hoopis külma poole. Kelle meelest ei ole midagi mõnusamat, kui paksudes talvevattides lumeväljal seista ja tunnetada, et kõige uuematele *high tech* talvetermosaabastele vaatamata hakkab väike varvas vist siiski varsti külmetama. Näppudest rääkimata. Just selline on nimelt mu endine kursaõde Judith, kes käis mõni aasta tagasi nautimas kevadisi seiklusi Alaskal. Töö ja praktika varjunimetuse all muidugi.

Kuigi üldjuhul me kujutame Alaskat jääkõrbena, siis päriselus ei ole sugugi mitte kõik suure maa-ala piirkonnad aasta ringi lumepadja all peidus. Enamik sealset elanikke on koondunud rannikule ning elab sellistes linnades nagu Anchorage ja Juneau (pealinn), mis on mere läheduse tõttu üllatavalt malbe kliimaga. Suvi tõuseb temperatuur küll vaid keskmiselt 15 kraadini, aga talvel püsib 5 miinuskraadi ringis. Lisage sellele mäed, lumi ja fjordid, samuti ainulaadne metsloomade ja lindude populatsioon ning üldse ei pane imestama, et ühele uudishimulikule loodussõbrale võib see olla unistuste reisisiht.

Oma kaheksa nädalat kestnud Alaska elamusi alustas Judith sealset suurimast linnast nimega Anchorage, kuhu oli ka võimalik mugavalt lennukiga pääseda. „Lendasin Saksamaalt Seattle'isse ja sealt veel kolm tundi edasi Anchorage'i. Olin oma reisi üle nii elevil, et nihelesin vist kogu lennuaja edasi-tagasi ja ajasin kõik kaasreisijad närvi,” kirjeldas Judith oma reisi algust.

„Esimese kuu veetsin linnas ühes loomakliinikus. Elamiseks pakuti mulle kliiniku taga asuvat väikest tuba. Nii sain olla kogu aeg ninapidi töö juures.” Nii nagu igas teiseski linnas, olid ka sealse väikeloomakliiniku igapäevased külastajad kassid ja koerad ning mõned närilised oma väikeste ja teinekord ka suurte muredega. „Suur protsent oli muidugi keltukoeri,” rääkis Judith.

Kuigi kelgukoerte all mõtleb enamik inimesi suuri karvaseid Siberi huskysid või malamute, on tänapäeval enim kasutuses olev kelgukoer hoopiski niinimetatud Alaska husky või ka Alaska hound. Tegemist on ristandiga, kelles on peidus nii palju tõuge, et igasuguse külakrantsi põlvnemine tundub selle kõrvalt puhas aretus. Üldjuhul näevad need koerad väga erinevad välja sellest olenevalt, millised esivanemad kõige enam välja löövad. Siiski on nad enamasti lühikarvalised, peene kehaehituse ja sügava rindkeregaga jooksjad. Neisse on segatud nii jahikoeri kui ka hurtasid ja karvaseid kelgukoeratõuge, ole-
neb, kas soovitud tulemus peaks olema rohkem lühi- või pikamaa kelgukoer.

„Seal tähendas koerte ülevaatus ja vaktsineerimine sageli korraga 70 looma käsitlemist. Sel juhul nad muidugi kliinikusse ei tulnud, vaid me käisime kodudes. Õnneks on Alaskal palju ruumi, sest kui kõik need koerakasvatad peaks üksteisega lähestikku elama, ei saaks vist mitte keegi enam rahulikku und. Hüperaktiivsete koerte kamp võib teha usku-
matut lärmi,” kirjeldas Judith.

Paaril korral õnnestus tal ka kelgukoerte treeninguil kaasas käia. Mis tunne oli aga selliste energiapommide sabas üle lumiste väljade kihutada? Selle peale Judith vaid ohkab ja naeratab: „Kordumatu seiklus. See on üks mis kindel. Lihtsalt kirjeldamatult võimas.”

Teise osa oma ajast Alaskal veetis Judith Anchorage'ist lõuna pool asuvas merebioloogia keskuses. Rahvuspargi perval ja otse rannikul asuvas suures hoonekompleksis oli kokku koondatud suur seltskond loomaarste, merebioloogide ja keskkonnaaktiviste, kelle kõigi ühine eesmärk oli Alaska erakordse veealuse ja ka veepealse elu uurimine ja kaitsmine. „Kuna Alaskas elatub suur osa inimesi endiselt kalapüügist, on see keskus neile väga oluline. Kui vähegi midagi mere ökosüsteemis untsu läheb ja kalade populatsioon sellest tulenevalt kahaneb, võib see ohustada ka paljude inimeste elu alust,” rääkis Judith.

Peale igasugu põnevate kala- ja linnuliikide sai seal näha ka suuri mereimetajaid. „Mereimetajaid oli seal üks jaugu, aga kahjuks ei õnnestunud mul kõiki näha. Keskusest käis läbi nii hülgeid kui ka merilõvisid. Nägemata jäid mul aga vaalad ja morsad,” kahetses Judith. „Aga kindel plaan on veel vähemalt kord elus Alaskale tagasi minna,” lõpetas Judith me vestluse.

Uuemõisa algkooli õpetajad käisid Horvaatias

23.–27. jaanuaril oli järjekordne rahvusvahelise projekti Erasmus+ kohtumine „ICU – võti edukamaks õpetamiseks”, sedakorda Glinas Horvaatias.

Projektis osaleb kuus riiki: Eesti, Soome, Norra, Poola, Horvaatia ja Hispaania.

Uuemõisa algkooli õpetajad Triin Ollema ja Taimi Sarapuu käisid partnerkoolis Osnovna Põhja-Horvaatias. Tutvusime Horvaatia koolisüsteemiga, mis on üldjoontes sarnane Eestiga. Meil

oli võimalus Horvaatia 2. klassi õpilastele eesti keeles tundi anda. Õpetasime ringmänge „Buugi” ja „Lapaduu”, lastele meeldisid need väga ning nad said tant-
sud ruttu selgeks. Kohalikud õpilased esitasid oma rahvatantse ja laule.

Kohtumisel vahetasime omavahel taas nukke, nüüd läksid nukumid viimasele reisile enne koju naasmist aprillis. Meile tulid seekord külla Poola nukud, Eesti omad rändasid Soome.

Horvaatia oli varem Jugoslaavia osa, 1990. aastal loodi aga iseseisev Horvaatia riik. Piirkonnas, kus asub meie partnerkool, elas tol ajal palju serblasi.

Üle 20 000 elanikuga Glinas oli serblaste osakaal lausa 80 protsenti. Serblased soovisid aga Horvaatiast lahku lüüa ning nii algaski just Glinast kodusõda, mis kestis neli aastat. Pärast sõda jäi Glinasse alla 10 000 elaniku, kellest oli serblasi vaid kümnendik.

Horvaatias on kodusõjaajagete massihaudade kohtadele püstitatud mälestusmärgid, millel on kujutatud tuvi.

Glina elanikud on uhked, et Horvaatia hümn on pärit Glinast. Nimelt elas selles linnas helilooja Josip Runjanin. Esmalt sõduritele komponeeritud laul kanti esimest korda ette samuti Glinas.

Järgmine projektikohtumine on juba aprillis Poolas.

TRIIN OLLEMA

Uuemõisa algkooli huvijuht

Reisikiri. Viva l’Italia!

47. osa

JÄRJELUT

OLEV REMSU

Tunnen end kõndivat kuristiku põhjas, paremat kätt järsk nõlv, vasakut kätt jõgi ja siis samasugune nõlv. Ihuüks! Kui ei teaks, siis, ausõna, ei usuks, et ümber minu vaid mõnikümmend meetrit eemal mühab mitmemiljoniline metropol.

Kui palju kulus loodusel aega sellise jõeoru tekitamiseks?

Mis tähtsust sel on, kui Rooma on Igavene Linn. Lõpmatust ei saa mõõta ei aastatega ega aastatuhandetega.

Kunagine jõepõhi kahe ürgnõlva vahel on üpris lausik, kaudnikesti võsastunud ja prahti täis. Niisiis mitte prüginägi, vaid sellele vastupidine nähtus, nimelt prügiorg.

Vahest pole siin keegi kunagi käinud? Äkki olen ma esimehe? Lausa maadeavastaja. Huvitav, kuhu ma jõuan?

Siis näen võsa vahel keskmise suurusega eredavärvilisi telke, mis ei sobi kuidagi kokku ümbruskonna tuhmi hallusega. Taga targemaks! Telkidest kuuldub kõva lärm, mis meenutab jalgpallimatšile kaasaalamist staadionil.

Äkki muutub telkides karjamine kõrvulukustavaks kisaks, seaniitmine või mida selle kohta öelda. Telgiüksed lüüakse kahte lehte valla, mitmest telgist kargavad välja mehed ja naised ning hakkavad maruliselt hõisates rõõmutantsu lööma.

Mõistan, et need on kodutud, kuid mille üle nad siis juubeldavad? Rõõmurõkatustest eristab mu kõrv ühe tuttava sõna, „Roma“, seda aina korrali ja korrali.

Jah, Rooma on viimase peal, linna tasub kiita, aga kuidas nad nii ühel ajal teadsid kiitma karata?

Läbi ühe telgi poollahti jäänud uksepalakate näen, et madratspõrandal seisab televiisor ja see näitab vutti. Itaalias ei näitagi telekad muud kui ainult vutti. Nagu ka Inglismaal ja mujal. Ma usun, et *tifosi*’del-fännidel on spetsaparaadid, mis ennast ise välja lülitavad, kui ekraanil parajasti palli ei taota.

Siis aga haarab üks punakollase jakiga rinnakas naine mul käest kinni ning tõmbab minugi kaasa tantsima.

Vuhin marulise puntraga kaasa, nemad karjuvad „Roma, Ro-

ma!“, mina karjun „Roma, Roma!“.

Eks iga hoog saa ükskord otsa, nõnda ka lustihoog.

Äkki kaovad kõik mehed ja naised nagu üks mees tagasi telkidesse, mina kõnnin mööda jumalast mahajäetud jõeäärt edasi.

Kohe mu hotelliukse kõrval on ajalehekiosk, selle lamelele on laotatud värsked lehed, järgmisel hommikul näen, et paksus kirjas on kõigi esikülgedel Itaalia põhiuudis: Roma–Lazio 3:1.

Nii palju ma ikka spordist tean, et mõlemad mansad on Rooma klubid, seega võistlesid kaks igipõlist linnarivaali, mina juhtusin olema Roma poolt.

Ainult see jäi selgusetuks, milise värava puhul ma juubeldasin. Aga veidike tumedust kaunistabki elu.

Istun ühel *piazza*’l laua taga, telin endale harilikku kraanivee, ja

● Taga targemaks! Telkidest kuuldub kõva lärm, mis meenutab jalgpallimatšile kaasaalamist staadionil.

KARIN TEDER

RISTSÕNA									
	pentsik, imelik	lõngaots rõiva ääres pinnaühik	1000 kg pisisammul jooksma naatrium	tagasi hoides (muusikas)	esimene rahu (vn)	väike merevähik	laeva pidur	vilets Venes riigivõimu korraldus	telk (ingl)
intrigide sepiitseja						51.	kõrbesaar		
sassi ajama, räsima liat (sks)									
iseäranis rigikogu radoon									
pang									
kantsik									
purjeka masti rõhtpuu m.nimi									
aktisiaselts mõnus, lahe puu haru									
suur turg									
jooginõu									
inglise m.nimi									
okei									
juustujuuretis									
vähiline									
isake									

SUDOKU									
	6			5			8		
2								7	
4	9			1			5	3	
		6	7		1	3			
		9	3		2	5			
5	7			6			3	9	
9								1	
	4			2			7		

KULTUURITEATED

● **TERVIS JA SPORT**
Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €. **Veebruarikuu eripakkumine** – seljahooldus iseseisenev mudaga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud iga päev kl 6–9 ja 13–22. Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22. Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4400 või info@laine.ee.

● **TANTSUÕHTUD**
Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Rannatee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 11. veebr kl 20.30 mängib ansambel PetriMetri. Tel 472 4605, 503 7289. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. L, 11. veebr kl 20 tantsuõhtu, laulab Karl Madis. Pilet 12 €. Peo- ja peielauad, küsi pakkumist!

● **KINO**
Haapsalu kultuurikeskuses 9. veebr kl 19 film „November“, pilet 4 €. 10. veebr kl 19 film „Viiskümmend tumedamat varjundit“, pilet 4 € Piletilevis. 12. veebr kl 15; 13.–14. veebr kl 19; 15. veebr kl 18.30; 16. veebr kl 18, 19. veebr kl 17 film „Viiskümmend tumedamat varjundit“, pilet 4 €. 10. veebr kl 21.15; 12. veebr kl 17.15; 16. veebr kl 20.15 film „Resident Evil: Viimane peatükk“ 3D, pilet 4.50 € + prillid 1 €.

● **KONTSERT**
Haapsalu kultuurikes

MÜÜK

Müüme põranda-, voodri- ja ehitus- laudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 33 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kami- napuid ning pakitud turba- ja pui- dubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokku- leppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Sise-, välisvoodri ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Puidubrikett 960 kg alus 149 €. Pui- dugraanul 990 kg alus 185 €. Roh- kem infot kodulehelt balticpellet.ee või tel 5891 5954. Hinna sees koju- vedu Läänemaal.

Müüa toored halupuud 30–60 cm (lepp, must lepp, saar, kask) veoga. Tel 517 5783.

Müüa 3 m küttepuid, segapuu. Tame alates 12 rm, 30–50 cm, lõhutud kuiv, nii võrgus kui ka lahtiselt. Tel 5647 7966.

Lepp ja segalehtpuu 29; must lepp 32; saar ja kask 35 €/rm. Kuiv okas- puu 33; segapuu 37; segalehtpuu 39; lepp 41; must lepp 44 €/rm. Kriske OÜ tel 5648 6058.

Müüa kuivi puidujäätmekid 50–200 l kottides, niiskusk 10%. Tel 5389 7825.

Müü põldheina, mahe 6 eurot rull. Läänemaa, Tuudi. Tel 503 8916.

Müüa soodsalt ehituslikku saema- terjali ja tislერიpuitu. Ka küttepindu- de müük. Asume Läänemaal. Tel 5687 3966.

Seemnemüük Haapsalu siseturul. Tel 517 4989.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kok- kuost aadressil Tööstuse 11, Haap- salu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüü- giõigust. Kõik pakkumused oodatud. Tel 5857 5060.

AUTOD

Müüa 4 VW velgedel rehvi, mõõt 185/65/14. Hind 100 €. Tel 5341 2912.

Ostan avariilisi autosid (Daewoo La- nos, Hyundai Accent, Opel Vectra 20, Volvo 240, 244, 940, 740). Tel 5627 4404.

KINNISVARA

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põl- lumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostame põllu-, heina- ja metsa- maad. Parim hind. Tel 506 9600.

KINNISVARA VAHENDUSKESKUS

Kinnisvara müük, ost, üür E-R Posti 41a, Haapsalu, tel 503 5934. Katrin Annus **www.kvkeskus.ee**

TEENUS

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korus- majade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Telerite ja elektroonika remondi- töökoda Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päe- va nädalas. Välismaal omandatud pikaagegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Tootja Läänemaal valmistab klaas- plastist septikuid ja mahuteid. Kae- ve- ja planeerimistööd kopplaaduri- ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meeldejäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Läänemaa Jäätmejaam viib teie majast, korterist soodsatelt tingi- mustel ära olme- ja ehitusjäätmekid, mööbli, elektroonika, metalli jms. Äravedu konteineritega 10–30 m³. E-R 9–17. Tel 5668 1436.

Autorent Haapsalus al 24 € ööpäev. Järelekäru ja autoveotreileri rent. Tel 554 2380, info@pulsar24.eu.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi- töid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Üldehitus- ja remonditööd. Kor- ralikud ja head ehitajad teostavad majade ja korterite remonti. Elekter, plaatimine, viimistlus, tapeetimine, pottsepa- ja kõik teised ehitusvald- konda kuuluvad tööd. Oma tööriis- tad ja sõiduvahend. Tel 5673 0846.

AHJUEHITUS OÜ

Korstnapühkimisteenus, pottsepatööd, konsultatsioonid, küttesüsteemide ekspordihinnangud, lõõriuringud korstnakaameraga, www.pottsepp.com Tel **5660 5869**.

Viin ära teie majast, korterist ja keld- rist kodumasinaid, vana mööblit, me- talli, ehitusprahiti jms. Lammutustööd. Veoteenused. Tel 5802 9660.

Teostame korterite ja eramajade kõiki sisetöid, sealhulgas väiksemaid remonditöid. Küsi julgelt lisainfot tel 5632 7955.

Trepid ja treppide valmistamine. Töö kiire ja kvaliteetne tasuta konsultat- sioon. https://www.facebook.com/Tre- piabi/. Infotel 5560 1008. Risto

Raietööd ja metsa väljavedu. Tel 5804 8991 või 520 9687.

TÖÖPAKKUMINE

OÜ Morobell pakub tööd rahvusva- heliste vedude **autojuhile**. Huvi korral saata CV e-aadressil kontakt@morobell.ee.

Ehitusfirma **Helm OÜ** otsib oma ri- dadesse töökaid ja kohustundlikke ehitus- ja abitöölisi. Saada oma CV e-aadressil Info@helm.ee. Kirjuta, milliseid töid oskate hästi teha.

TÖÖOTSIMINE

Maaler-krohviija otsib tööd. Tel 5637 1399.

METS

Ostan metsakinnistuid looduskaitse- alal khvmkp@gmail.com, 5343 5218.

PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**. Tel **511 0415** ja **517 9866**.

TUTVUS

Otsin bridžimängu partnerit. Soovitav oleks oma ea kohta rahu- davalt väljanägevat aastates daa- mi ja et võib-olla leida edaspidiseks ühiseid huvisid vanaduspäevade ja vaba aja veetmiseks. Arusaamatuste ärahoidmiseks: olen 76aastane, 190 cm pikk, 115 kg ras- ke värske Haapsalu elanik. Täpsem info tel 656 0154.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Siiras kaastunne omastele **AINO PROOSVÄLJA** kaotuse puhul. Heino perega

Kesk maiseid askeldusi tõuseb iil ja luba küsimata askeldaja viib... Mälestame KÜ Lihula 9 liiget **AINO PROOSVÄLIT** ja avaldame kaastunnet omastele. KÜ Lihula mnt 9 liikmed

Sügav kaastunne perekond Veskele **isa, äia ja vanaisa** kaotuse puhul. Liisi pere

Mälestame toredat majanaabrit **MARGARETA ILLIMSONI**. Avaldame kaastunnet omastele. KÜ Tamme 21

Südamlik kaastunne Einarile lähedastega kallil ema **ILME LUIGA** kaotuse puhul. Rista ja Hendrik

Avaldame südamlikku kaastunnet Olev-Illimar Luigale perega armsa **ema** lahkumise puhul. Klassikaaslasel Taebli Keskkoolist

Lääne Elu toimetus Haapsalus Posti 30 (II korrus) avatud E-R kl 8.30-17. Tel 473 7111, 473 7222, e-aadress info@le.ee.

Loe veebis **www.le.ee**

Avaldame kaastunnet Olga Tamahhinale elukaaslase **VJEATŠESLAV ANTIPENKO** kaotuse puhul. Aiandusühistu Sepamaa

TEATED

Haigla, Koidula, Nurme ja Jalaka bussipeatus on 10.–12. veebruaril suletud

10., 11. ja 12. veebruaril suunatakse bussiliiklus Metsa tänavalt ümber Tal- linna maanteele ja Posti tänavale kaevetööde tõttu Nurme ja Metsa tänava ristmikul. Seetõttu ei läbi linnaliini nr 3 bussid Haigla, Koidula, Nurme ja Jala- ka bussipeatust. Linnaliini nr 3 buss peatub neil päevadel ajutiselt Niine, Vee- torni ja Vaba bussipeatuses. Palume sõitjail olla tähelepanelik ja varuda bussipeatusse jõudmiseks roh- kem aega. • Haigla – lähimad on Okase muuseumi ja Vaba peatus. • Koidula – lähimad on Okase muuseumi, Vaba ja Veetorni peatus. • Nurme – lähim on Veetorni peatus. • Jalaka – lähimad on Veetorni, Kastani kaupluse ja Niine peatus.

AS Viimsi Keevitus

Avalik kirjalik enampakkumine

Martna vallavalitsus korraldab avaliku kirjaliku enampakkumise Martna vallas Kabeli külas asuva Nurga kinnistu nr 6506650 (45201:001:0495) müügiks. Enam- pakkumise alghind on 3000 eurot. Pakkumused esitada vastavalt protseduuri reeglitele kinnises ümbrikus, mil- lel on märgitud kinnistu nimi, hiljemalt 27.02.2017 kl 10 Martna vallavalitsusse aadressil 90601 Martna, Martna vald, Läänemaa. Pakkumused avatakse Martna vallavalitsuses 27.02. 2017 a kell 11 nende registreerimise järjekorras. Pakkumise reeglitega saab tutvuda ja pakkumuse esitamise vormi leiab Mart- na vallavalitsuse kodulehel www.martna.ee . Lisainfo saamiseks pööruda aren- dusnõuniku poole tööpäeviti kell 9–15.30 (tel 472 5045, e-post Janno.Rand- maa@martna.ee).

Martna Vallavalitsus

HINGESILLAD

TEENISTUS MEIE LASTE MÄLESTUSEKS
laupäeval, 18. veebruaril kell 16
Oleviste kirikus.

Loeme ette meie hulgast lahkunud laste nimed ja süütame küünlad. Teenistusel kõlab muusika Estonia Seltsi segakoori, Kristjan Üksküla ja keelpillitrio Fresh esitluses. Teenistust juhatab Oleviste koguduse vanempastor Siim Teekel.

Vanemate soovil on võimalus oma last nimeliselt meenutada. Selleks palume ühendust võtta e-aadressil info@hingesillad.ee (võimalusel enne 11. veebruari).

Esimene mälestusteenistus oli 2016. aastal, pühendatuna rahvusvahelisele vähihaigete laste päevale, 15. veebruarile. Sellest aastast alates on teenistused pühendatud kõikidele meie hulgast liiga vara lahkunud lastele vanusest ja lahkumise põhjusest olenemata.

Lisainfo:
hingesillad.ee

MTÜ Hingesillad

LÄÄNE ELU

TELLIMISHINNAD

1 kuu	8,60 eurot	7 kuud	51,20 eurot
2 kuud	17,20 eurot	8 kuud	58,60 eurot
3 kuud	22,00 eurot	9 kuud	65,90 eurot
4 kuud	29,30 eurot	10 kuud	73,20 eurot
5 kuud	36,60 eurot	11 kuud	80,50 eurot
6 kuud	43,90 eurot	12 kuud	87,80 eurot

www.le.ee **tel 473 7222**

ARVO TARMULA

Noarootsi jääteed veel avada ei saa

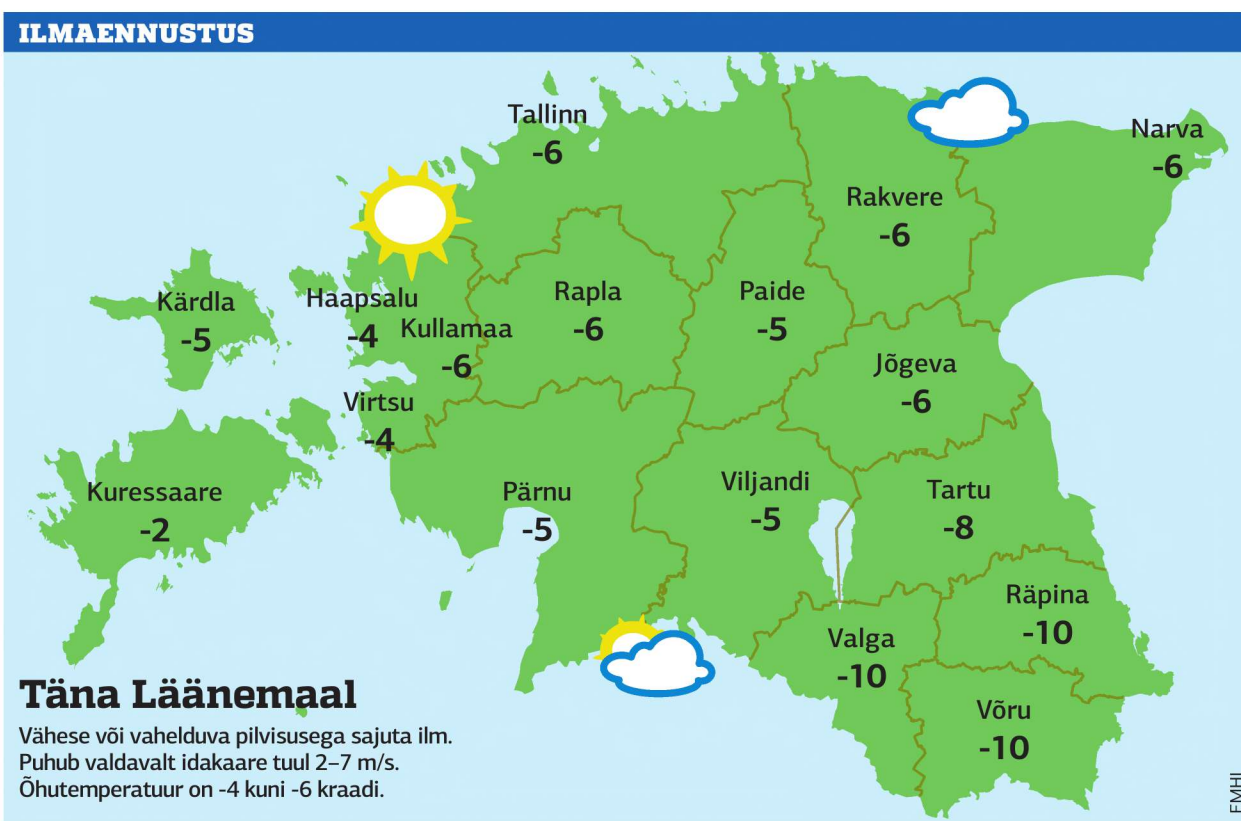
Maanteeameti Lääne regiooni hooldeosakonna peaspetsialist Tiit Ruut ütles, et ta ei oska ennustada, millal saab üle jää Haapsalust Noarootsi sõita. Jäättee avamiseni võib Ruudu sõnul kuluda veel vähemalt paar päeva. „Kui tingimused on soodsad,“ täpsustas ta ja lisas, et maanteeameti eeltöö jäättee avamiseks on tehtud, jäättee ehitajaga leping sõlmitud.

„Ma ei oska praegu öelda, millal saab autoga Haapsalust üle jää Noarootsi sõita,“ nentis Ruut, kes käis jäättee ettevalmistusega eile hommikul tutvumas. „Paralepa Sadam on alustanud ettevalmistustööd. Soojak on toodud Haapsalus jäättee pealesõidukoha juurde, mere peal on jäättee-ehitaja ka osaliselt trassi märkistanud,“ kirjeldas Ruut. „Minul veel jääuuringute andmeid ei ole, kuid enne nende esitamist ei saa edasi liikuda.“

Ruut selgitas, et kui jääuuringute tulemused kinnitavad, et jääraja saab avada, ning jäätteemeister on selle nõuetekohaselt tähistanud, esitatakse 24 tundi enne raja avamist sellekohane teade maanteeametile.

URMAS LAURI

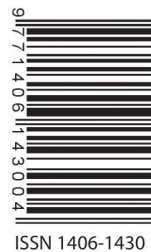
ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Vähese või vahelduva pilvisusega sajuta ilm. Puhub valdavalt idakaare tuul 2–7 m/s. Õhutemperatuur on -4 kuni -6 kraadi.

Kolmapäev	öö päev	Neljapäev	Reede	Laupäev
idatuul 1–6 m/s	-10°...-3°	muutlik tuul 1–5 m/s	lõuna-, läänetuul 1–5 m/s	edelatuu 5–10(14) m/s

VAATA KA
WWW.LE.EE

KASTANI METSA

Iga päev 8–22

Iga päev 8–22

Seapraetükk (2–3 kg) 1 kg **2.99** tavahind 3.99

Kotletimass, Kastani köök 1 kg **3.49**

Kohviuba Kulta Katriina 500 g, 7,98 €/kg **3.99** tavahind 5.99

Marjapirukas, Kastani pagar 800 g, 4,99 €/kg **3.99**

Sidrunikeeks, Kastani pagar 230 g, 5,61 €/kg **1.29** tavahind 1.79

Tort „Kirsiois“ 750 g, 7,99 €/kg **5.99**

Sidrunikook, Marta pagar 520 g, 5,75 €/kg **2.99** tavahind 4.49

Suvine kartulisalat, Kastani köök 1 kg **2.59** tavahind 3.99

Eesti juust (viilutatud) 500 g, 5,98 €/kg **2.99**

Suitsukoot, Nõo 1 kg **2.99**

Suitsutatud seajalg, Nõo 1 kg **1.29**

Hernesupikogu, Rakvere 1 kg **1.49** tavahind 2.29

Viiner, Rakvere 1 kg **2.59** tavahind 3.99

Rulaad, Rakvere 1 kg **4.99** tavahind 6.99

Lastevorst, Rakvere 600 g, 2,82 €/kg **1.69** tavahind 2.79

Kartul Laura 1 kg **0.29**

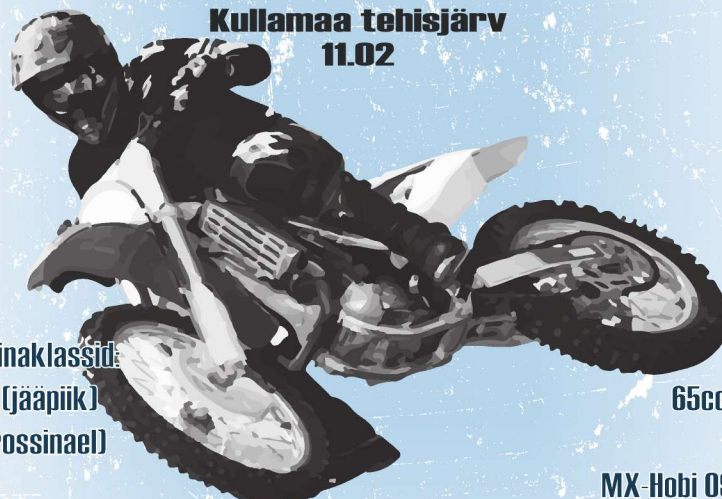
Apelsin 1 kg **0.99**

7 STAR MOTO 7 STAR MOTO

KULLAMAA JÄÄRADA

2017

Kullamaa tehisejärv
11.02

EMV masinaklassid:

MX-Open (jääpiik)

MX-A (krossinael)

Treeningud:

65cc+85cc 09:10

(10min.)

MX-Hobi 09:25 (15min.)

MX-A 09:45 (15min.)

ATV-Open 10:05 (15min.)

Quad 10:25 (15min.)

MX-Open (jääpiik) 10:45

(15min.)

K/V 11:05 (15min.)

EKV masinaklassid:

65cc

85cc

MX-Hobi (krossinael)

Quad (nael)

ATV-Open

K/V

Registreerimine 08:00-10:45

STARDID ALGUSEGA KL. 12:00

Korraldaja: MK Rutskevannad

Kontakt: Andres Kirsipuu

Tel. +372 5344 8172

AM TIMBER
ostab
KASVAVAT-METSA ja VÖSA
(ka väheväärtuslikku),
METSAMATERJALI.

Tel 507 9940
amtimber001@hotmail.com

1 kuud	8,60 eurot
2 kuud	17,20 eurot
3 kuud	22,00 eurot
4 kuud	29,30 eurot
5 kuud	36,60 eurot
6 kuud	43,90 eurot

LÄÄNE ELU TELLIMISHINNAD

www.le.ee

tel 473 7222

7 kuud	51,20 eurot
8 kuud	58,60 eurot
9 kuud	65,90 eurot
10 kuud	73,20 eurot
11 kuud	80,50 eurot
12 kuud	87,80 eurot